

Toekomstbestendig christelijk onderwijs in Berkenwoude

Aanleiding

In de achterliggende periode heeft het bestuur van “De Wegwijzer” met het oog op aangescherpte eisen zijn bestuursvorm geëvalueerd. Het is hierin ondersteund door de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs te Ridderkerk (VGS). De aanleiding voor deze evaluatie vormt de nieuwe Code Goed Bestuur (2021). In deze Code wordt een deugdelijke scheiding tussen het uitvoerend bestuur en het toezichthoudend bestuur sterk benadrukt; tevens vraagt genoemde Code aandacht voor het principe van onafhankelijk toezicht met betrekking tot (de werkzaamheden van) het uitvoerend bestuur.

Huidige formele structuur

Op dit moment functioneert het bestuur van “De Wegwijzer” als een toezichthoudend bestuur. Onze directeur, dhr. B. Langerak, heeft van het bestuur het mandaat gekregen om -met uitzondering van identiteitszaken- het uitvoerend bestuurlijk werk te doen. Met andere woorden: de bestuursleden vormen samen het toezichthoudend bestuur en hebben dhr. B. Langerak als directeur gemandateerd voor de uitvoerende taken.

In de praktijk is het nu dus zo dat de directeur het werk van het uitvoerend bestuur doet, terwijl hij formeel geen *bestuurder* is. Dat komt mede voort uit het feit dat het bestuur feitelijk verantwoordelijk is voor het volledige beleid van de school, maar dat dit bestuur wordt gevormd door mensen met enige afstand tot de dagelijkse praktijk. Het zijn immers allemaal vrijwilligers die niet elke dag op school te vinden zijn en ook niet dagelijks met basisonderwijs te maken hebben.

Al enige jaren wordt het door het bestuur als ongemakkelijk ervaren dat de werkwijze in de praktijk niet overeenkomt met de bestuursvorm in de statuten. De nieuwe Code Goed Bestuur is voor het bestuur mede aanleiding geweest zich te bezinnen op de bestuursvorm en statuten. Het ervaren ongemak en de noodzaak om stappen te zetten worden bevestigd door ervaringen van andere scholen die een bezoek van de Onderwijsinspecteur hebben gehad. Bij deze gelegenheden was de bestuursvorm (nadrukkelijk) onderdeel van het gesprek.

Huidige praktijk

De huidige statuten gaan uit van een bestuur dat direct betrokken is bij de beleidsvorming en uitvoerende taken op de school. In de praktijk werkt het bestuur met een Bestuursconcept waarbij uitgegaan wordt van beleidsvormend besturen, waarbij het bestuur in relatief nauw contact staat met de beleidsvorming op school. Er zijn de volgende rollen:

Toezichthoudend bestuur: Het bestuur bestaat uit negen bestuursleden die toezicht houden op de uitvoering. Het bestuur draagt de volledige eindverantwoordelijkheid, geeft doelstellingen en beleidskaders aan de directeur en toetst de uiteindelijk behaalde resultaten aan de eigen kaders. Het bestuur heeft de directeur gemandateerd op alle gebieden met uitzondering van identiteitszaken en het benoemingsbeleid. Verder bevraagt het de directeur (kritisch) op de uitvoering. Het gaat daarbij om toezicht vooraf, tijdens en achteraf. Naast het toezichthouden heeft het toezichthoudend deel ook de functies van klankborden, adviseren en werkgever zijn.

Directeur: werknemer van het toezichthoudend bestuur die de dagelijkse leiding van de schoolpraktijk op zich neemt en uitvoering geeft aan het beleid van het bestuur. De directeur geeft op grond van mandaat invulling aan de uitvoering van het bestuursbeleid en initieert van daaruit nieuw beleid, legt dit voor aan het toezichthoudende deel ter goedkeuring en voert het vervolgens uit. Het toezichthoudend bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid.

Knelpunt

De huidige formele invulling van de bestuursvorm met een gemandateerd directeur sluit niet goed aan bij hoe de zaken praktisch verlopen. De huidige rolinvulling, zoals hierboven beschreven, laat zien dat de directeur in de praktijk de rol van directeur-bestuurder heeft. Het bestuur staat op enige afstand van de dagelijkse praktijk op school. De directeur daarentegen is elke dag op school aanwezig, heeft tijd om zich te verdiepen in ingewikkelde wetgeving, geldstromen en onderwijskundige vraagstukken en is als zodanig goed in staat om beleid te vormen. Met andere woorden: de directeur vervult voor een groot deel de taken die formeel zijn voorbehouden aan het bestuur. Zowel bij het bestuur als bij de directeur leeft de behoefte aan een duidelijkere scheiding tussen de rollen van uitvoerende taken en toezichthoudende taken.

Wanneer het gaat over de verantwoording van de geleverde inspanningen en de schoolresultaten spreekt de Onderwijsinspectie in de huidige situatie met de directeur over de uitvoering. Het bestuur moet zich naast de toezichthoudende taak ook over de uitvoering verantwoorden.

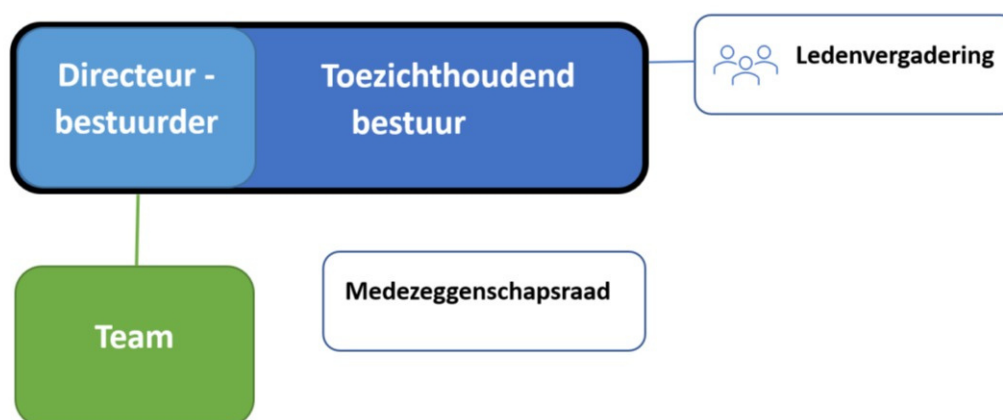
De scheiding tussen uitvoerende en toezichthoudende taken is diffuus en voldoet niet aan de Code Goed Bestuur.

Nieuwe structuur

Het bovenstaande overziende heeft het bestuur zich laten voorlichten door de VGS over verschillende vormen die een oplossing bieden voor de zaken waar het tegenaan loopt. Een veel gekozen bestuursvorm is de toezichthoudende bestuursvorm, waarbij de volgende rollen bestaan:

Toezichthoudend bestuur: het gaat hierbij om een bestuur dat in zijn geheel de toezichthoudende rol pakt. Het opstellen van het beleid komt bij de directeur-bestuurder te liggen en het bestuur houdt toezicht op zijn handelen. Ook controleert het of de goede dingen gebeuren en of dat op de goede manier wordt gedaan. Het toezichthoudend bestuur geeft gevraagd en ongevraagd advies en kan vanuit zijn eigen expertise de directeur-bestuurder ondersteunen in de veelheid aan vraagstukken die er op een school spelen. De leden van het toezichthoudend bestuur zijn vrijwilligers. In principe werkt dit nu al zo op "De Wegwijzer". Het toezichthoudend bestuur is de werkgever van de directeur-bestuurder.

Directeur-bestuurder: deze functie maakt dat de directeur niet alleen de dagelijkse leiding op zich neemt, maar ook statutair onderdeel wordt van het bestuur van de school. Daarmee kan hij formeel een bijdrage leveren aan het beleid van de school, kan hij meer zaken zelfstandig beslissen en is hij zelf ook aanspreekpunt voor de inspectie. Het gaat hierbij om een betaalde functie.

Figuur 1: Nieuwe structuur

Hierbij is op te merken dat de domeinen identiteit en het personele benoemingsbeleid – als zijnde specifieke verenigingstaken – onder de uitvoerende taak van het gehele bestuur blijven vallen, evenals in de huidige situatie.

Overige wijziging statuten

De statuten worden gewijzigd om de nieuwe bestuursvorm als zodanig statutair vast te leggen. Na een analyse van de statuten, in samenspraak met een jurist van de VGS, heeft het bestuur nog een aantal wijzigingen doorgevoerd; daarbij is op te merken: het kerkverband van de Hersteld Hervormde Kerk is toegevoegd en de verbinding tussen de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente en de school is opnieuw ingevuld en beschreven. De wijze waarop bestuurders benoemd worden is gemoderniseerd, waarbij het primaat van de benoemingen van bestuurders uiteraard bij de vereniging blijft. Bovendien zijn de statuten aangepast aan de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen en taalkundig geactualiseerd, zodat het een goed leesbaar document is geworden.

Voortgang van het proces

Het bestuur is na rijp beraad ervan overtuigd dat deze bestuursvorm passend is voor "De Wegwijzer". In een tijd waarin er steeds meer op de school afkomt aan wetgeving en eisen aan het onderwijs, is het niet mogelijk om het formele en dagelijkse bestuur van een school in handen van vrijwilligers te leggen.

Het bestuur is voornemens op de Algemene Ledenvergadering in juni 2023 dit voorstel toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden. In een extra ledenvergadering in het najaar van 2023 zal het voorstel in stemming worden gebracht. Om een geldig besluit te kunnen nemen dient twee/derde van de leden voor te stemmen én aanwezig te zijn. Is die twee/derde niet aanwezig, dan wordt binnen vier weken een tweede vergadering belegd. Daarin kan dan ongeacht het aantal aanwezigen worden besloten; wel blijft de eis gelden dat twee/derde van de aldan aanwezigen voor is. Voor een deel van deze statutenwijziging is instemming van **alle** leden van de schoolvereniging nodig!

Ter voorbereiding op deze extra ledenvergadering(en) zullen in de maand augustus alle noodzakelijk documenten met de leden van de vereniging worden gedeeld. Aangezien uiteindelijk van alle leden instemming nodig is, nodigen we u uit aanwezig te zijn op de vergadering in september. Is er in de eerste "extra" vergadering in september geen sprake van een 'twee/derde-aanwezigheid', zal er een tweede vergadering gehouden dienen te worden. Als het voor u niet mogelijk is om in de vergadering aanwezig te zijn, kunt u gebruik maken van een mee te sturen verklaring en op die manier uw stem uitbrengen. De huidige ("oude") versie van de statuten vindt u op de schoolwebsite ter inzage.

Belangrijke geledingen vanuit onze dorpsgemeenschap, zoals de kerkenraden van de PKN Gereformeerde Bond en de Gereformeerde Gemeente, zijn betrokken bij dit proces en steunen deze wijziging.

De interne geleding van de medezeggenschapsraad blijft in dit alles onveranderd. De MR is een zelfstandig en onafhankelijk orgaan en heeft in dit proces adviesrecht. De MR leden zijn betrokken en hebben instemmend geadviseerd.

De essentie

Het is de verwachting dat met deze nieuwe structuur in onze huidige tijd de grondslag en het doel van de vereniging, zoals verwoord in de statuten, (nog) beter gediend kunnen worden:

"De Vereniging heeft als grondslag de Bijbel als het onfeilbare en onveranderlijke Woord van God. Daarbij onderschrijft de Vereniging geheel en onvoorwaardelijk de Drie Formulieren van Enigheid: de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels.

De Vereniging stelt zich ten doel het verstrekken van basisonderwijs, overeenkomstig de genoemde grondslag. Dit doel luidt: 'De kinderen, die door God zijn geschapen, helpen opvoeden en onderwijzen, in afhankelijkheid van Gods zegen, tot een zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid. Een persoonlijkheid die toegerust en bereid is, om al de gaven die hij of zij van zijn of haar Schepper ontving, te besteden tot Gods eer en tot heil en nut van de naaste en zichzelf op alle terreinen van het leven waar God hem of haar plaatst.'

Met vriendelijke groet,

namens het schoolbestuur

Dhr. F.M. Hamelink
Voorzitter schoolbestuur
MHbestuur@cbsberkenwoude.nl

Dhr. F.B. Langerak
Directeur
directie@cbsberkenwoude.nl

